



СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТИ

БЕСЕДА

bogumili, muslimani, bosna
herzegovina

На дан рођења нашег спаситеља Исуса Христа

ekumenizam,
ekumenizam
календар

о ком се слабо знало све док
потпун извештај о светковини тога
дана није донела неколицина оних
који са запада дођоше пре кратког
времена

Што су праоци још давно са болом очекивали, што су пророци предсказивали а праведници желели да виде, то се на данашњи дан збило и стварно испунило. “И Бог се на земљи јави и с људима поживје” (Вар. 3, 38).

Радујмо се, дакле, љубљени, веселимо се! Ако је Јован у утроби матерњој заиграо, кад је Марија к Јелисавети дошла, онда ми, који не Марију, но самог нашег Спаситеља рођеног гледамо, треба и да заиграмо и да се зарадујемо а исто тако и да се задивимо оној великој Божијој наредби која сваки ум превазилази. Размисли само какав би то призор био кад би сунце с неба сишло, и кад би по земљи ишло и кад би зрацима својим са земље све обасјало. А кад би такав догађај ужаснуо све оне који би тварну светлост тако гледали,

замисли како је гледати да Сунце Правде из нашег тела зраке испушта и душу нам просвећује?

Одавно сам желео видети овај дан, и не само видети него сам желео да то буде са мноштвом народа баш као што данас видимо. Жеља се моја испунила и остварила делом.

Па иако је тек једва десет година прошло од како нам је овај празник познат и стваран постао он сада ревношћу вашом тако цвета, као да нам је од самог искона и од најстаријих времена предан био. Зато неће погрешити онај ко га не зове новим и старим истовремено.

Новим зато што нам је недавно постао познат, а старим или пређашњим, зато што се је с пређашњима равнолетан учинио и узрастао до такве мере да их је достигао. И као што изузетна и плодносна стабла одмах, пошто се у земљу посаде, увис расту и плодовима изобилују. Тако је и празник овај испрва само био знан онима што на западу живе, а до нас је тек сад и тек пре неколико година, пренесен, а тако је брзо узрастао и велики плод донео да су, као што сви виде, сва црквена дворишта препуна и мноштво народа који се ту скупио црква једва може да прими. За такво ваше усрђе достојну награду од Христа, у телу на данашњи дан рођеног,

очекујте и да ће вам он за сав тај труд платити. Јер љубав и ревност која се према овом дану показује управо је знак велике љубави према рођеном.

А ако је потребно да и ја као саслужитељ ваш томе допринесем ту ћу се свим силама потрудити, или боље, оно што ми благодот Божија дозволи, на вашу корист ћу проговорити. А шта желите данас да чујете, шта друго осим оно на шта се данашњи дан односи.

Знам врло добро да се и сада међу вама многи препиру и једни оспоравају а други оправдавају и свуда се велика распра води због овога дана. Они што оспоравају тврде да је овај празник новоуведен и тек сад унесен, док они што оправдавају кажу да је он стари и пређашњи самим тим што су пророци од давнина о рођењу Христовом предсказивали и што је и становницима од Тракије па до Гадира већ одавно овај празник и познат и признат.

Допустите дакле да о томе данас беседимо. Јер када ми и сумњајући толику љубав према овом дану показујемо очигледно је да ћемо, пошто га и боље упознамо, и више ревновати и ове поуке ће покренути објашњење у нама и већи труд због њега. Ја имам три доказа да је баш ово време оно у којем се Бог Реч, Господ наш Исус

Христос родио.

Од та три доказа први је онај што је празник овај веома брзо посвуда постао прослављен и што је до толике висине узрастао и процветао. Па ћу се и ја усудити да тврдим оно што је тврдио Гамамило о јеванђелској проповеди када је рекао: “јер ако буде од људи ова намисао или ово дјело, пропашће; Но ако је од Бога, не можете га уништити, да се како и богоборци не нађете” (Д.Ап. 5, 38-39) и применићу је на светковање овог дана, јер тврдо верујем да се светковина ова баш зато изгубила није, него је сваке године све већа и знаменитија постајала зато што је Бог Реч од самога Бога, као што је и проповед за мало година сву васељену обухватила. Па ако су је шаторари, рибари, неуки и прости свуда разносили, ипак простота служилаца ништа јој не сметаше, јер моћ онога што је проповедано, свему одољеваше и препреке уништаваше показујући своје дејство.

А ако се они, што се препиру, не задовољавају овим што је речено, можемо и други доказ да изнесемо.

А који је то доказ?

Попис народа о којем говори јеванђеље. “А у дане оне изиђе заповијест од ћесара Августа да се попише сва васељена. Ово је

био први попис за вријеме Киринијеве управе Сиријом. И иђаху сви да се попишу, свако у свој град. А тада пође и Јосиф из Галилеје из града Назарета у Јудеју у град Давидов који се зове Витлејем, јер он бијаше из дома и племена Давидова, Да се запише с Маријом, зарученом за њега женом, која беше трудна. И кад онде бијаху, испунише се дани да она роди. И роди сина својега Првенца, и пови га, и положи га у јасле; јер им не бијаше мјеста у гостионици” (Лк. 2, 1-7). По овоме је извесно да се Христос родио у време првог пописа народа. А и време пописа могао би свако ко би се потрудио најтачније из старих општенародних римских архива да добије.

Но приметиће ко: “ми то да чинимо, који тамо нити живимо нити станујемо?”

А ти послушај и поверуј да смо ми светковину ову примили од оних који се налазе у Риму и о томе најтачније знају и да су они који живе тамо, по древном предању одавно исти тај дан светкују па су и нас на то упутили. А јеванђелист није без повода време ово прецизно одредио него да би нам дан открио и познатим учинио и да би нам наређење Божије предочио. Јер заповест о попису није Август произвољно наметнуо народу, него

му је Бог срце покренуо да невољом доласку Јединородног послужи.

А како то користи – рећи ћеш – овом наређењу? Не малу и обичну корист то пружа, љубљени, но врло велику и једну од нужних и потребних.

Па каква је она?

Галилеја је предео палестински, а Назарет град галилејски; исто тако, њен део је и Јудеја али тако названа од њених житеља, док је Витлејем град јудејски. О Христу су сви пророци предсказали да ће не из Назарета, но из Витлејема доћи и да ће се тамо родити. Јер је тако и пророк написао: “И ти Витлејеме, земљо Јудина, ни по чем ниси најмањи међу кнежевима Јудиним; јер ће из тебе изаћи Вођа који ће напасати народ мој Израилља” (Мат. 2, 6). На исти су начин у оно време Јудеји од Ирода упитани “где ће се Христос родити” одговорили; а и Христос је Натанаилу, кад је овај на Филипово казивање: “нађосмо Исуса из Назарета” одговорио: “из Назарета може ли бити што добро?”, рекао: “Ево правог Израилљца у коме нема лукавства” (Јн. 1, 45-47).

А зашто га је тако похвалио?

Зато што није поверовао Филипу, јер је добро знао да је Христос не у Назарету, нити у Галилеји, но у Јудеји и Витлејему да се роди као што се и догодило.

Па зато што је као искусан познавалац закона знао да Христос неће из Назарета доћи, а о томе Филип није знао, онако је како је у наведеном пророштву речено и одговорио, а зато му је Христос и рекао: “Ево правог Израиљца у коме нема лукавства”. Због тога су и неки Јудеји Никодиму говорили: “Испитај и види да пророк из Галилеје не долази” (Јн. 7, 52), и на другом месту: “Зар не рече Писмо да ће Христос доћи од сјемена Давидова и из села Витлејема гдје бјеше Давид?” (Јн. 7, 42), а зато што су сви знали да ће Христос доиста отуд, а не из Галилеје доћи.

Јосиф и Марија дакле, иако беху Витлејемски староседеоци опет се решише, пошто Витлејем беху напустили, да у Назарету живе и да се ту настане, као што се то често догађа, да многи напуштају оне градове у којима су се родили и да у онима у којима им није порекло живот свој проводе. Пошто се Христос требао у Витлејему родити, то је и наређење дато које их је и без воље том граду, по Божијој наредби, одвело. Јер указ који је налагао да се свако у својој постојбини упише, принудио је и њих да из Назарета у Витлејем ради пописа дођу. А то откривајући и Јеванђелист је рекао: “А тада пође и Јосиф из Галилеје из града Назарета у Јудеју у град Давидов који се зове

Витлејем, јер он бијаше из дома и племена Давидова, Да се запише с Маријом, зарученом за њега женом, која беше трудна. И кад онде бијаху, испунише се дани да она роди. И роди сина својега Првенца” (Лк. 2, 4-7).

Видиш ли љубљени, како промисао Божији дела своја и кроз верне и кроз неверне руководи тако да и они, што су од благочасти отуђени, познају силу и моћ Божију. И звезда привођаше мудраце с истока, а указ Марију принуђаваше да дође у постојбину о којој су пророци предсказали.

Одакле знамо да је Дјева Марија од рода Давидова произашла пошто је она из Витлејема, извесно је да је и из дома и племена Давидова потекла а то је и јеванђелист потврдио када је рекао: “А тада пође и Јосиф из Галилеје из града Назарета у Јудеју у град Давидов који се зове Витлејем, јер он бијаше из дома и племена Давидова”. Али пошто је родбина Јосифова набројана, а Маријине прародитеље нико није на исти начин набројао, зато, да не би сумњао и рекао како да знамо да је и она из дома Давидова, послушај: “А у шести мјесец послан би од Бога анђео Гаврило у град галилејски по имену Назарет, Дјевојци зарученој за мужа, по имену Јосиф, из дома Давидова”

(Лук. 1, 26-27).

Ово “из дома Давидова” треба разумети да је о девојци речено, као што је овде доста јасно и изложено. А зато је и заповест и налог овај издат због којег смо морали и ићи у Витлејем. И чим су они у град ступили оног часа се и Исус роди и положен је у јасле јер сва слободна места беху заузета од оних који су се са свих страна стекли, те је велика гужва настала. И због тога су се мудраци Исусу баш ту и поклонили.

Но да би вам још јаснији и тачнији доказ дао молим вас да се сад ободрите, јер вам дугу приповест треба изнети и старе законе прочитати, како би вам у потпуности моју беседу јасном учинио.

Стари је закон код Јевреја био; али да почнем моју беседу од догађаја који су се још и раније догодили. . . Када је Бог избавио јеврејски народ од узнемиравања и мучења, а када је видео да они још остатке злочести у себи имају и траже оно што је чулно, јер се великим и красним храмовима дивљаху, а онда им заповеди да храм подигну који би не само богатством материјала и искуством вештине, него је својим изгледом све постојеће храмове на земљи превазишао. И као што чедољубиви отац, кад сина свога који се дуго са

развратним беспримерним и раскаланим људима дружио, прими гледајући на покајање његово, са опрезношћу и поштовањем још га у веће изобиље уводи да не би због оскудевања пређашња уживања помињао или пожелео, тако је и Бог, када је приметио да Јудеји чулне ствари желе, поступио, па их је и у томе преузвишено узвисио, тако да мисирских ствари никад пожелели не би, јер им беше заповедио да храм у складу са овим светом тј. чулног и мисленог назидају. Па као што небо и земља, свако за се, свој положај имају, док се у средини између њих наместо преграде овај свет налази, тако је и Бог заповедио да се храм подигне. И када га је на два дела поделио и на средини завесу поставио, допустио је да с ову страну завесе сви улазе, а са оне друге стране да је улазак и поглед свима забрањен, осим једном првосвештенику. А да и ово није моја измишљотина и да је храм о коме говоримо заиста у складу са овим светом устројен, чуј шта Павле говори о узласку Христовом на небо: “Јер Христос не уђе у рукотворену светињу, која је предобразац истински” (Јев. 9, 24), а овим хоће да каже да је оно што је рукотворено тј. овдашње, само прилика оног што је права светиња. А да је завеса делила светињу над

светињама од спољашњих светиња онако исто као што ово небо, оно што је над њим, од онога што је под њим и онога што се налази код нас, дели, послушај како је Павле то разјаснио и како је небо завесом назвао. Саветујући “Да би смо у двјема непоколебивим стварима, у којима је немогуће да Бог превари, имали моћну утјеху ми који смо прибјегли да се држимо наде која је пред нама; Њу имамо као котву душе, чврсту и поуздану, која улази унутар иза завјесе, Гдје као претеча за нас уђе Исус” (Јев. 6, 18-19), тј. изнад неба.

Видиш ли како је небо завесом назвао?

Ван завесе налазио се свећњак и трпеза и мједени жртвеник на који се жртве паљенице полагаху, а унутра беше ковчег златом окован, у који су плоче завета похрањене, златан суд и Аронова пролистала палица као и златни жртвеник али не за жртве и спаљивање но због једног кађења у години. У спољни део беше слободно свима улазити, у унутрашњи пак, само једном првосвештенику. А то ћу вам Павловим речима доказати, који о томе овако говори: “Имала је, додуше, и прва скинија правила за богослужење, а и Светињу земаљску”. (Под овим: “светиња земаљска подразумева он

спољашњу скинију – шатор пошто је било дозвољено свим људима да тамо улазе). “Јер беше уређен први дио скиније, у њему свијетњак и трпеза и постављени хљебови, и то се зове Светиња. А иза друге завјесе дио скиније, назван Светиња над светињама, Која имаше златну кадионицу, и ковчег обложен свуда златом, у коме бјеше златни сасуд са маном, и процвјетали штап Аронов, и плоче завјета, А над њим херувими славе, који осјењаваху очистилиште; о чему сада не треба говорити подробно. А пошто ово бијаше тако уређено, улажаху свештеници свагда у први дио скиније да врше службу Божију; А у други једном у години сâм првосвештеник, не без крви, коју приноси за себе и за народне гријехе из незнања” (Јевр. 9, 2-7).

Видиш ли да само један првосвештеник улази и то једном у току целе године?

Но рећи ће ко: Па у каквој је вези данашњи дан са тим што говориш?

Причекајте мало, немојте се бунити. Од самог дна копамо бунар и трудимо се да на површину дођемо, како би вам све замисливо било. Или боље, да вам се не би и даље и онако нејасна беседа моја неразумљивом чинила, и да не би са наставком приче тешка постала; казаћу вам зашто сам све ово

говорио.

Па зашто, одговори?

Марија је тек онда почела зачињати кад је Јелисавета са Јованом већ шест месеци била трудна. Ако пронађемо дакле, који је тај шести месец био, наћи ћемо и то у ком је месецу Марија зачела. А кад се о времену зачећа уверимо, сазнаћемо и време рођења Христовог, бројећи девет месеци од самог зачећа.

А како можемо сазнати који је то шести месец био од кад је Јелисавета затруднела?

Тако, одговарам ја, ако пронађемо у ком је месецу зачела.

А како ћемо то сазнати?

Ако пронађемо у које је време њеном мужу Захарији то зачеће наговештено.

Али баш ово, одакле ћемо сазнати?

Из Светог Писма, и то по томе што Свето Јеванђеље говори да је анђео онда кад је Захарије у “светињу над светињама” ступио, благовестио и о рођењу Јованавом говорио. Ако се дакле Светим Писмом јасно докаже да је првосвештеник у светињу над светињама улазио и то једном, да је један и када и у ком месецу улазио, онда ће нам и време, у ком се то догодило, бити познато.

Да је једном у току године

првосвештеник у светињу над светињама улазио, то знамо од Павла, али то исто и Мојсије потврђује кад говори: “И каза Господ Мојсију: реци Арону брату својему да не улази у свако доба у светињу за завјес пред заклопац који је на ковчегу, да не погине”. И даље: “А нико да не буде у шатору од састанка кад он уђе да чини очишћење у светињи, докле не изађе и сврши очишћење за се и за дом свој и за сав збор Израилски. А нека изађе к олтару који је пред Господом” (3. Мој. 2-17).

Дакле, да није увек у светињу над светињама улазио, и да док је он улазио унутра нико није смео за њим ићи но споља иза завесе стајати, то сад добро знамо. Но добро то упамтите. Сада нам остаје да докажемо у ком је времену улазио и да је смео то чинити једанпут у години и то само он.

А како ћемо то пронаћи?

Опет помоћу Светог Писма јер тамо стоји написано: “Десети дан седмога мјесеца мучите душе своје, и не радите никакога посла, ни домородац ни дошљак који се бави међу вама. Јер у тај дан бива очишћење за вас, да се очистите; бићете очишћени од свијех гријеха својих пред Господом. То нека вам је почивање суботно, и мучите душе своје по уредби вјечној. А

свештеник који буде помазан и који буде освећен да врши службу свештеничку намјесто оца својега, он нека очишћа обукавши се у хаљине ланене, хаљине свете. И нека очисти светињу свету и шатор од састанка; и олтар нека очисти; и свештенике и сав народ сабрани нека очисти. И ово нека вам је вјечна уредба да очишћате синове Израилеве од свијех гријеха њиховијех једанпут у години. И учини Мојсије како му заповједи Господ” (3. Мој. 16, 29-34).

Све ово што сам навео односи се на јеврејски празник који се зове сеница, јер тада је једанпут у години првосвештеник улазио, што је и Мојсије потврдио рекавши: “Да се очишћате једанпут у години”.

Ако је дакле, само у време празника сенице један првосвештеник у светињу над светињама улазио, може се рећи да се онда и анђео Захарији јавио, кад је Захарија био на месту које се зове светиња над светињама, јер сем тада тамо није улазио нико па ни првосвештеник. А треба послушати и речи из Светог Писма: “У вријеме Ирода, цара јудејскога, бијаше неки свештеник од реда Авијина, по имену Захарија, и жена његова од кћери Аронових, по имену Јелисавета. И догоди се, кад он служаше по своме реду пред Богом,

да по обичају свештенства паде му у део да уђе у храм Господњи и кади. И све мноштво марода мољаше се напољу за вријеме кађења”. (Сети се, молим те, овде оног навода: “А нико да не буде у шатору од састанка кад он уђе (првосвештеник) да чини очишћење у светињи, докле не изађе”). “А њему се јави анђео Господњи ставши са десне стране кадионог шртвеника” (Лк. 1, 5-11) Ето. Не говори олтара жртвеног, но олтара кадионог јер спољашњи олтар беше за жртвовање и паљеница постављен, а унутрашњи због кађења. И зато дакле што се анђео само њему јавио и што се потврђује да су га људи напоље чекали, извесно је да је он у светињу над светињама ушао. “И збуни се Захарија (наставља се) видјевши га и спопаде га страх. А анђео му рече: Не бој се, Захарија, јер је услышена молитва твоја; и жена твоја Јелисавета родиће ти сина, и надјенућеш му име Јован. И биће ти радост и весеље, и многи ће се обрадовати рођењу његову. Јер ће бити велик пред Господом, и неће пити вина и сикера; и испуниће се Духа Светога још у утроби матере своје; И многе ће синове Израилеве обратити Господу Богу њиховоме; И он ће напријед ићи пред њим у духу и сили Илијиној да обрати срца отаца ка дјечи, и непокорне ка

мудрости праведника, и да приправи Господу народ спреман. И рече Захарија анђелу: По чему ћу ја то познати? Јер ја сам стар и жена је моја у годинама. И одговарајући анђео рече му: Ја сам Гаврило који стојим пред Богом, и послан сам да ти говорим и да ти ово благовијестим. И ево, бићеш нијем и нећеш моћи говорити до онога дана док се то не збуди, зато што ниси вјеровао мојим ријечима које ће се испунити у своје вријеме. И народ чекаше Захарију, и чуђаху се што се забави у храму. А изишавши не могаше да им говори; и разумјеше да је имао виђење у храму; и он им даваше знакове, и оста нијем.” (Лк. 1, 13-21)

Видиш ли да му је благовештено онда када је био иза завесе, што значи да је благовештено у време празника сеница и поста, јер речи: “Покорите душе ваше” пост значе. Празник сеница пак код Јудеја пада, као што и ви сами сведочите и као што смо и ми у своје време и дуге беседе против Јудеја, безвремени њихов пост изобличавајући, држали, при крају месеца септембра. И онда је и Јелисавета жена Захаријина зачала и “кријаше се пет мјесеци говорећи: Тако ми је учинио Господ у дане ове у које погледа на ме да ме избави од срамоте међу људима.”

(Лк. 1, 24-25)

Дакле врло лако можемо доказати да је Марији о зачећу Христовом благовештено, кад је Јелисавета већ шест месеци са Јованом трудна била, јер управо је тада тј. у “шести месец” по њеном зачећу послао Бог анђела Гаврила к њој, који јој рече: “Не бој се, Марија, јер си нашла благодат у Бога! И ево зачећеш и родићеш сина, и надјенућеш му име Исус” (Лк. 1, 30-31) не пропуштајући да јој уплашеној од речи његових и њене помисли: “како то може бити?” одговори: “Дух Свети доћи ће на тебе, и сила вишњег осјениће те; зато и оно што ће се родити биће свето, и назваће се Син Божији”, а додао је и ово: “И ето, Јелисавета рођака твоја, и она заче сина у старости својој, и ово је шести мјесец њој, коју зову нероткињом. Јер у Бога је све могуће што каже”.

Ако је дакле при крају месеца септембра Јелисавета затруднела као што је већ објашњено, онда не остаје ништа друго него набројати наредних шест месеци и то: октобар, новембар, децембар, јануар, фебруар и март и утврдићемо да је при крају овог месеца Марија зачала и ако од њега девет месеци набројимо, доћи ћемо до онога што смо тражили. Јер по зачећу

Господњем први месец који наступа је април, а после: мај, јун, јул, август, септембар, октобар, новембар и децембар који сада тече и у којем ми дан Рођења Христовог празнујемо.

Да бих вам све ово што сам до сад навео још јаснијим учинио, све ћу кратко вашој љубави представити.

Једном је – рекли смо – годишње и то један првосвештеник у светињу над светињама улазио.

А када се то чинило?

У септембру месецу. Тада је Захарија ушао у светињу над светињама; тада и благу вест о зачећу Јовановом чуо, и кад је отуд изашао жена му је зачала.

Од септембра тј. од зачећа Јелисаветина са Јованом одбројавајући шест месеци, дакле у марту је зачала Марија. А кад поново од априла девет месеци набројимо доћи ћемо до месеца у ком се Господ наш Исус Христос родио.

Пошто сам вам све у вези овога дана јасно изложио говорићу још о једној ствари, најважнија места препустићу општем Учитељу свих, па ћу беседу завршити.

Будући да се многи међу незнабошцима, чувши да се Бог телесно родио, подсмевају и то поричу чиме многе просте људе узнемиравају и збуњују, нужно је

да и против њих свој глас подигнемо, и онима који се збуњују не дозволимо да се изнемиравају препиркама тих безумних људи, нити пак подсмехом неверних да се збуњују. Јер често се и мала деца смеју кад ми о нечем важном разговарамо и, када радимо нешто што је нужно, па и опет смех тај не доказује подлост исмејаваних ствари, но безумље оних који се смеју. А то се исто и о незнабошцима може рећи када они готово безумније од деце поступају и дела која су страха и великог удивљења достојна оповргавају, док насупрот томе дела уистину подсмеха достојна поштују и одобравају. Но и поред свега, наука наша, иако од њих и исмевана, достојна поштовања остаје и њиховим исмевањем баш никакву штету не трпи, њихова пак наука, ма и како оправдавана, безобразлук свој не може сакрити.

Та зар није већ крајње безумље и то што они идући к своме паду, своје богове у камење, дрвеће и подле кумире претворише и пошто их у те предмете као у какав затвор закључаше, тога се не стиде, но и даље то раде и бране своје поступке, кривећи нас зато што говоримо да је Бог пошто је за себи Духом Светим живи храм саградио и њиме васељени добро чини.

А да ли се може оваква наша вера оспоравати? Јер ако је неприлично да Бог у човечје тело уђе, много је неприличније да у камен и дрво уђе, утолико више што је дрво далеко мање бредно од човека, осим ако они не верују да је наша, људска природа од тих ствари, које ни осећања немају, гора.

Они се осмељују да суштину Божију и у животиње и у псе, а многи јеретици и у нешто што је и од ових бешчасније, ставе. Ми пак ништа слично не проповедамо, а тако нешто нећемо ни да слушамо, већ учимо да је Христос тело чисто, свето и непорочно и ни једном греху подложно из девојачке утробе примио и тиме своју творевину спасао. И не ужасавају се нити се стиде незнабошци а са њима ни они који се у злочасти манихејској налазе, кад суштину Божију у псе и мајмуне и у друге звери уводе, јер мудрују да душе животиња од суштине Божанске произилазе, већ тврде да ми проповедамо нешто што је за Бога неприлично иако ми о тако нечему и не помишљамо, већ тврдимо да је за Божанство прилично да дошавши рођењем творевину своју спасе.

Шта чиниш ти, човече! Кажи ми, кад мудрујеш да су душе и човекоубица и врачара од суштине Божије, а с друге стране се

осмељујеш да осушујеш нас који ништа томе слично не прихватамо, нити слушамо кад неко тако нешто говори, већ нешто тако осуђујемо тврдећи да је Бог пошто је свети храм за себе саградио, кроз њега небесни живот у наш пренео.

Та како нисте онда и безбројних смрти достојни за оно чиме нас прекоревате и за ваше бешчашће којим не прекидате обешчашћивање? Јер ако је по вашем мишљењу неприлично да Бог у чистом и непорочном телу живи, много је неприличније да се Он у телу врача, онога који гробове раскопава, разбојника па и мајмуна и пса усели, него у ово свето и пречисто тело које је сада са десне стране Оца. А каква увреда нашем Богу може бити нанесена оваквим мишљењем и какво оскрнављење? Ако сунце ово које има тело чулно, трулежно, па и промени подложно (па нека се и по хиљаду пута незнабошци и манихејци кад ово чују у јарости својој гуше) а и не само сунце, но и земља и море и све видљиве ствари пропадљивости су подложне као што Павле то потврђује говорећи: “Јер се твар покори таштини, не од своје воље, него због онога који је покори, са надом” (Рим. 8, 20). А да и разјасни шта је то “покорити се таштини” додаде и ово: “Да ће се и сама твар ослободити од робовања

пропадљивости на слободу славе деце Божије” (Рим. 8, 21) а овим није речено ништа друго него да је свака твар пролазна и пропадљива, јер пропадљивости служити није ништа друго него пропадљив бити. Ако, кажем, сунце као пропадљиво тело своје зраке свуда расипа, па када се и ђубрета и блата и сличних ствари дотакне, ни мало се не каља, но чисте своје зраке у себе, пошто је светлошћу својом сва тела, која су је примила, озарила, натраг скупља, и то тако да се ништа од смрада и бешчасћа тих ствари за њих није прилепила, толико је мање Сунце Правде, бесплатних сила Господ, оскрнављен, зато што је плот нашу на себе примио, а њу саму најчистијом и најсветијом учинио!

О свему овоме размишљајући и сећајући се речи: “И ходићу међу вама, и бићу вам Бог” (3. Мој. 26, 12) као и онога што је Павле рекао: “Не знате ли да сте храм Божији и да Дух Божији обитава у вама?” (1. Кор. 3, 16), злочестивцима бестидна уста затварамо када с њима разговарамо, па веселећи се толиком богатству, прослављајмо оваплоћеног Бога за тако велику снисходљивост његову приносећи му по могућностима својим достојну част и благодарност. И пошто Он никакву другу благодарност од нас не

очекује осим спасења наших душа а то значи да добродетелно живимо, а то треба да чинимо да не би неблагодарни према Благодатељу нашем остали, по силама приносимо му веру, љубав, наду, целомудрије, давање милостиње и гостољубље. А сада ћу вам напоменути оно за шта сам вас раније молио.

А шта је то?

Кад страшној и Божанственој Трпези и тајанственој Жртви приступате, онда то са страхом и трепетом чините, са чистом савешћу, постом и молитвом без гунђања и без да један другог гурамо или да ногама с нестрпљењем тупкате, јер је то знак крајњег безумља и не малог презрења, јер такве, који тако поступају, велика мука и казна очекују.

Та помисли човече! Каквој се жртви приближаваш и каквој трпези приступаш, а опомени се и тога да се ти, као земља и пепео, крвљу и телом Христовим причешћујеш. Ти би, када би те један земаљски цар на гозбу звао с поштовањем за столом седео и постављена јела часно и тихо јео, а кад те Бог својој трпези позива и свога Сина поставља, око које анђелске силе са страхом и трепетом стоје, херувими лица своја покривају а серафими с

величанственим: “свет, свет, свет Господ” узвикују, ти вичеш и гунђаш? Зар не знаш да је нужно да се у то време при духовној чистоти и душевна тишина тражи?

Највећи мир и тишина овде су потребни, а не гунђање, гнев и гурање, јер све ово каља душу која приступа Светињи. А како би нам се могло опростити, када осим многих греха и у време самог приступања Светом Причешћу нећемо да се ослободимо таквих животињских навика. Од ових тајни ништа корисније не може бити за нас, па шта нас онда тако поробљава да једва чекамо да оно што је духовно оставимо и за телесним пожуримо. Немојмо нипошто, молим вас, гнев Божији на себе навлачити, јер ово што је на Трпезу постављено, то је целебни лек за све наше изопачености, неоскудевајуће богатство и путеводитељ к Царству Небеском. Зато са страхом, благодарношћу, скрушеношћу и са признавањем својих грехова, са сузама и плачем над својим пороцима, усрдну молитву Богу приносећи, приступајмо. И пошто би се тиме очистили Небеском Царству би се приближили, зато приступајмо тихо и са пристојношћу. Када непорочну и свету жртву примамо, љубимо је, очима грлимо и срцем успламтимо да нам скуп наш не би на суд и

осуду, но на душевно умудрење, на љубав, добродетел, и на помирење с Богом као и темељ ненарушивог мира и других безбројних блага био, а тако ћемо и себи самима светост прибавити и ближњима на спасење бити.

Ја често о овоме говорим, али нећу престати да и у будуће о томе говорим. Јер каква вам је корист, ако се узалуд окупљамо а ничему корисноме не привикавамо. А и нама каква би корист била, ако би вам увек беседом нашом угађали?

Кратко је ово време, љубљени! Отрезнимо се и будимо бодри! Пробудимо се и марљиву ревност према свему показујмо и у свему будимо благочестиви. Па било да треба реч Божију да слушамо, било да тајнама треба да приступимо, или нешто друго да учинимо, свагда то са страхом и трепетом чинимо да не би за нерад наш клетву на себе навукли оним што је речено: “Проклет био ко немарно ради дјело Господње” (Јерем. ????), пошто гунђање и гнев овој жртви сметају а занемаривање њено, Богу је мрско по оној апостолској речи: “Ако ко разара храм Божији, разориће њега Бог” (1. Кор. 3, 17).

Немојмо дакле уместо опроштаја, Бога срдити, но марљивост и поредак чувајући и

безметежну душу имајући, с
молитвом и са скрушеним срцем
приступајмо, да бисмо владика
нашег Исуса Христа умилостивили
и да нам да обећана блага ради
благодати и човекољубља самога
Господа нашега Исуса Христа с
којим Оцу заједно са Светим Духом
слава, држава, част, сада и свагда и
у веке векова, Амин.